

10 uitgangspunten voor het duurzaam inrichten van een groene stedelijke omgeving

Ben jij klaar voor het maken van gezamenlijke impact? Natuurinclusief bouwen wordt meer en meer de basisnorm. Door samen een groene ruggengraat te creëren versterken we **klimaat**, **biodiversiteit** en **gezondheid**. De Nieuwe wAarde werkt op basis van 10 ecologische principes voor de inrichting en het beheer van de groene buitenruimte. Door De Nieuwe wAarde vanaf het begin van een project te betrekken, geef je jouw projecten de benodigde groene ruggengraat.

Uitgangspunt 1: groen, tenzij-principe

Bij het ontwerpen van een projectlocatie wordt altijd uitgegaan van het 'groen, tenzij'-principe. Dat betekent dat zoveel mogelijk delen van de buitenruimte en de gebouwen 'groen' zijn, behalve als er een goed argument is om een locatie niet groen te maken. Dat kan de voetprint van een gebouw zijn, maar ook een noodzakelijke weg of een parkeervoorziening. Door het 'groen, tenzij'-principe bij het ontwerpen van een projectlocatie toe te passen, wordt overal waar dat ook maar enigszins mogelijk is, groen gerealiseerd. En overal is echt overal: dus op zo veel mogelijk locaties op maaiveldniveau, maar zeker ook op (zo veel mogelijk) gevels en daken. Dus groen staat binnen een ontwerp altijd op 1.

Uitgangspunt 2: klimaatadaptief ontwerpen

Dat het klimaat aan het veranderen is, is na vier tropische zomers echt wel duidelijk. Daarom is het realiseren van een klimaatadaptief ontwerp een zeer belangrijk uitgangspunt. De nieuwe groene omgeving binnen een projectlocatie, maar ook op en rond gebouwen, moet daarom goed bestand zijn tegen hitte, droogte en wateroverlast. En dat betekent dat bij de keuze van kruidenmengsels, struik- en boomsoorten goed moet worden gekeken of deze soorten aan de veranderingen – die nog gaan komen – zijn aangepast. Dit is extra belangrijk als de nieuwe groene inrichting binnen een stedelijke, vaak meer versteende, omgeving gesitueerd is. In een dergelijke omgeving worden de toekomstige klimaatextremen extra uitvergroot. En aan die klimaatextremen moet het groen dat nu wordt ingericht dus al zijn aangepast.

Uitgangspunt 3: grote eenheden realiseren

Bij het ontwerpen van een projectlocatie worden de oppervlaktes groen altijd zo groot mogelijk gemaakt. Dus geen smalle groenstroken, geen kleine overhoeken of groene restruimtes, maar grote(re) aaneengesloten groene gebieden. Waarbij geldt: hoe groter, hoe beter. Door van grote(re) aaneengesloten eenheden uit te gaan, ontstaat op en rond het gebouw een stevige 'groene massa'. Daarbinnen kan een zo groot mogelijke diversiteit aan soorten tot ontwikkeling komen. Dat leidt tot een robuuste biodiversiteit. Voor groen geldt: 'large is beautiful'!

Uitgangspunt 4: zo compleet mogelijk ontwerpen

Een zo compleet mogelijk ecosysteem biedt een geschikt habitat aan een breed scala verschillende soorten. Natuurlijk kan een dergelijk ecosysteem niet op en rond gebouwen worden gerealiseerd. Dat neemt niet weg dat het toch belangrijk is om ook bij het ontwerpen van het groen binnen de bebouwde omgeving zo 'breed' mogelijk te ontwerpen. Dat betekent dat kruidenrijke vegetaties, kleine ruigtes, individuele stuiken, struweel, bomen of zelfs boomgroepen worden gecombineerd. Want hoe meer diversiteit binnen het groen wordt gerealiseerd, hoe meer soorten duurzaam een plek zullen vinden. En dat is, ook binnen de stedelijke omgeving, een belangrijk doel!

Uitgangspunt 5: groen voor mensen

Het groen dat wordt ontwikkeld, is groen voor de mensen die in het plangebied (gaan) wonen, werken of verblijven. Het groen zorgt voor de herkenbaarheid van de verschillende locaties (identiteit: herkenbaar door specifiek sortiment van bomen, struiken en kruiden), is jaarrond goed toegankelijk (sociaal: ontmoetingen), ziet er aantrekkelijk uit en levert op hete dagen schaduw en dus een verkoeling op (gezondheid: ontspanning, verlagen gevoelstemperatuur en voorkomen verbranden van de huid). Inzetten op groen voor mensen zorgt voor groen als bindmiddel binnen de moderne stad.

Uitgangspunt 6: aansluitend op bronpopulaties

Het is belangrijk om nieuw habitat te ontwikkelen voor soorten die op dit moment in de (directe) omgeving aanwezig zijn. Deze soorten kunnen dan namelijk als bronpopulaties gaan fungeren van waaruit de nieuw ontwikkelde habitats worden gekoloniseerd. De focus ligt daarbij natuurlijk wel op mobiele soorten, dus vooral om vliegende soorten, zoals vleermuizen, vogels, vlinders, insecten en bijen. Indien binnen het ontwerp aandacht wordt besteed aan het verbinden van het projectgebied met de omgeving, kan dit ook gelden voor amfibieën en kleine zoogdieren.

Uitgangspunt 7: uitgaan van inheems

Algemeen is bekend dat een inheemse vegetatie, door de aanwezigheid van een relatie met inheemse fauna, een veel grotere bijdrage aan de biodiversiteit levert dan bomen, struiken of kruiden die van buiten Nederland komen. Daarom wordt bij het ontwerpen van groene ruimte en gebouwen binnen een projectlocatie zoveel mogelijk met inheemse soorten gewerkt. Voor kruiden en struiken gebruiken we 100% inheems en bij voorkeur ook autochtoon. Voor bomen het liefst inheems en autochtoon. Daar wordt alleen een uitzondering op gemaakt als de inheemse bomen, door de aanwezige groeiplaatscondities, op een locatie niet gezond oud kunnen worden. Op het moment dat bomen van buiten Nederland worden gebruikt hebben die wel altijd een Europese herkomst. Het idee om alleen voor soorten uit Europa te kiezen komt voort uit de gedachte dat de bijbehorende fauna (met name insecten), door het verder opschuiven van de klimaatzones, wellicht op langere termijn toch van deze bomen kunnen 'profiteren'. Als dat inderdaad gebeurt, vormen de aangeplante Europese bomen dan als het ware de 'ecologische voorhoede' van de toekomst. Nu komen deze bomen dus van buiten Nederland, maar in de toekomst zijn ze wellicht – ecologisch gezien – het 'nieuwe inheems'.

Uitgangspunt 8: basis van kruidenrijke vegetaties

Goed ontwikkelde inheemse autochtone kruidenrijke vegetatie vormen – ook binnen een stedelijke omgeving – de basis van een prachtige omgeving en een goed ontwikkelde biodiversiteit. Daarom wordt binnen een projectlocatie, overal waar dat maar enigszins mogelijk is, vegetaties van inheemse kruiden ontwikkeld. En overal is echt overal, dus op maaiveldniveau, maar ook op platte daken, luifels en wellicht zelfs op daken met een lichte hellingshoek. Doel is dat 'jaarrond' nectar voor insecten, bijen en vlinders beschikbaar komt. Het bloeiseizoen kan daarbij worden 'verbreed' door stinzen (= vroege nectar) in te brengen en groene gevels met kamperfoelie (= nectar in de zomer) en klimop (= late nectar) toe te voegen. De insectenpopulatie die zich hier vestigen zijn vervolgens voedsel voor bijvoorbeeld vogels en vleermuizen. Door binnen een projectlocatie dus sterk op kruidenrijke vegetaties in te zetten komt de stedelijke biodiversiteit 'vanzelf' op gang.

Uitgangspunt 9: focussen op herkenbare soorten

Op een projectlocatie en op gebouwen wordt binnen het ontwerp van een projectlocatie dus zo veel mogelijk nieuw habitat voor vlinders, insecten en bijen, maar ook voor vleermuizen en vogels ontwikkeld. Door bij het ontwerpen van de nieuwe habitats op herkenbare soorten te focussen

(voorjaarsbloei, kleurrijke vlinders, herkenbare vogels) wordt iedereen die binnen de projectlocatie woont, werkt of verblijft regelmatig met een 'nieuwe natuurbeving' verblijd. En daardoor wordt de natuur binnen de projectlocatie, maar ook op en rond de gebouwen, echt beleefbaar. Zo ontstaat er dus niet alleen maar natuur voor ecologen, maar natuur voor mensen. En die beleefbaarheid zorgt voor een blij en positief gevoel. Een gevoel dat goed is voor de psychische gezondheid van de bewoners en bezoekers van de projectlocatie. Want wat is er nu leuker dan het zien van de eerste aardhommel of citroenvlinder in het voorjaar?

Uitgangspunt 10: beleefbare seizoenen

Ieder seizoen heeft zijn charme. En bijzonder is dat die seizoenen in Nederland ook duidelijk beleefbaar zijn. Bij het ontwerpen van de groene omgeving binnen een projectlocatie wordt de beleefbaarheid van de seizoenen dan ook als belangrijk ontwerpdoel meegenomen. Dat gebeurt bijvoorbeeld door voorjaarsbloei zoals stinzen in te brengen, maar ook door bloeiende struiken en bomen met bijzondere herfstkleuren toe te voegen. En dat is belangrijk. Uit onderzoek blijkt dat het herkennen van de seizoenen mensen ondersteunt bij hun psychisch welbevinden en dus gelukkiger maakt. Het inbrengen van 'seizoensgroen' levert dus, zeker binnen een drukke stedelijke omgeving met veel prikkels, een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid.

De Nieuwe wAarde
www.denieuwewaarde.nl

Buiting Advies B.V.
www.buiting.nl

Ronald Buiting
06 53 76 81 46
Ronaldbuiting@buiting.nl